

SSygn. akt XII Ns 15 / 18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2018 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny
w składzie:

Przewodniczący: SSO Izabela Cieślińska

Protokolant: Monika Besz – Radzichowska

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku

kandydatki na radną Rady Powiatu

przy udziale

pełnomocnika wyborczego

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

postanawia:

I. zakazać uczestnikowi postępowania

– pełnomocnikowi

rozpowszechniania:

- materiałów wyborczych, w których znajduje się wizerunek oraz imię i nazwisko kandydata na burmistrza Miasta i Gminy określanego jako „Nasz kandydat na Burmistrza”,

- materiałów wyborczych, w których
promuje swoją listę wyborczą lub kandydatów na radnych i
jednocześnie wskazany jest jako kandydat na burmistrza Miasta i Gminy

II. oddalić wniosek w pozostałym zakresie;

III. ustalić, że wnioskodawczyni i uczestnik postępowania ponoszą jego koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

XII Ns 15/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni wystąpiła na podstawie art. 111 kodeksu wyborczego z protestem wyborczym jako kandydatka na radną Rady Powiatu Komitetu Wyborczego w związku z rozpowszechnianiem przez Komitet Wyborczy Wyborców materiałów wyborczych z wizerunkiem i nazwiskiem kandydata na burmistrza Gminy i do Rady Miejskiej który w tegorocznych wyborach samorządowych został zarejestrowany przez inny komitet wyborczy, tj. Komitet Wyborczy

Wobec powyższego wnioskodawczyni wniosła o wydanie zakazu rozpowszechniania przez ten komitet wyborczy materiałów wyborczych z nazwiskiem i wizerunkiem kandydata na burmistrza u radnego do Rady Miejskiej

W uzasadnieniu wskazała, że materiały z nazwiskiem i wizerunkiem kandydata na burmistrza i radnego do Rady Miejskiej zarejestrowanego w Państwowej Komisji Wyborczej przez Komitet Wyborczy zostały opublikowane i sfinansowane w lokalnej gazecie a także rozesłane do mieszkańców pod postacią ulotek oraz poprzez rozwieszanie banerów ulicznych przez Komitet Wyborczy Wyborców. Wnioskodawczyni wskazała, że komitet ten nie jest w koalicji wyborczej z Komitetem Wyborczym wobec czego taka praktyka służy niedozwolonemu wsparciu Komitetu Wyborczego oraz samego kandydata

Wnioskodawczyni wskazała, iż powyższe działania stanowią naruszenie ustawy Kodeks wyborczy z którego przepisów wynika, że komitety wyborcze nie mogą współfinansować kampanii wyborczej ponieważ każdy komitet prowadzi i finansuje na zasadzie wyłączności kampanię na rzecz zgłoszonych przez siebie kandydatów. Komitety wyborcze nie mogą publikować wspólnych materiałów wyborczych i ich finansować, na przykład banerów plakatów i ulotek ani nie mogą w swoich materiałach wyborczych udzielać poparcia kandydatom zgłoszonym przez inne komitety.

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku w całości i zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 720 zł, w oparciu o § 8 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 20

Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

W uzasadnieniu swego stanowiska uczestnik wskazał, że materiały zakwestionowane przez wnioskodawczynię nie są nieprawdziwe, bowiem Komitet Wyborczy

nie zgłosił swojego kandydata na burmistrza, lecz
popiera Powyższe wynika z pisma z dnia 14 września 2018 r., oraz pisma z dnia 15 września 2018 r.

Nadto uczestnik wskazał, że agitację wyborczą może prowadzić każdy wyborca, nie tylko każdy komitet wyborczy, co wynika wprost z treści art. 106 § 1 kodeksu wyborczego. Z tego względu powoływanie się na treść art. 84 § 1 k.wyb. w ocenie uczestnika jest bezprzedmiotowe. Na marginesie uczestnik również wskazał, że prawidłowość prowadzenia kampanii wyborczej nie podlega kognicji Sądu Okręgowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Wnioskodawczyni jest kandydatką na radną Rady Powiatu z listy Komitetu Wyborczego w wyborach samorządowych 2018 r.

Dowód: protokół rejestracji listy kandydatów.

został zarejestrowany jako kandydat na urząd burmistrza Gminy z listy Komitetu Wyborczego.

Dowód: dane ze strony internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl.

– nr na liście

Komitet Wyborczy zgłosiła swoich kandydatów na radnych w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego odbywających się w 2018 r., nie zgłosiła natomiast własnego kandydata na urząd burmistrza Gminy.

Okoliczność bezsporna.

Pismem z dnia 14 września 2018 r. pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego poinformował, że komitet wyborczy podjął decyzję o poparciu jego kandydatury na stanowisko Burmistrza Miast i Gminy. wyraził zgodę na prowadzenie przez Komitet Wyborczy agitacji wyborczej promującej jego osobę na stanowisko Burmistrza Miasta i Gminy w ramach wyborów samorządowych w 2018 r.

Dowód: pismo z dnia 14 września 2018 r., pismo z dnia 15 września 2018 r.

Komitet Wyborczy wykorzystuje podczas obecnej kampanii wyborczej następujące materiały wyborcze:

- ulotkę (k. 13) na której uwidocznieni są kandydaci na radnych zgłoszeni przez Komitet Wyborczy. U góry ulotki na zielonym tle uwidocznione jest zdjęcie, uwidocznione jest jego imię i nazwisko oraz duży napis „Nasz kandydat na Burmistrza”,

- reklamę umieszczoną na samochodzie typu van (k. 11, 5) – gdzie na prawym boku samochodu znajduje się zdjęcie, jego imię i nazwisko oraz podpis „Kandydat na burmistrza”, nazwa i logo komitetu wyborczego, w górnej części umieszczony jest napis :”

Głosujcie na naszą listę wyborczą.” a na tylnej części pojazdu umieszczona jest w górnej części nazwa komitetu wyborczego, a po prawej stronie znajduje się duże zdjęcie oraz podpis „Kandydat na burmistrza”,

- artykuł sponsorowany umieszczony w lokalnej gazecie (k. 14) – w którym prosi, by mieszkańcy Miasta i Gminy głosowali na ich kandydatów na radnych. Pod tekstem apelu po lewej stronie u dołu pod napisem „Nasi kandydaci na radnych” znajdują się listy imienne kandydatów z poszczególnych okręgów a po prawej stronie znajduje się zdjęcie nad którym widnieje napis „Kandydat na burmistrza”,

13

- baner reklamowy (k. 7) - na którym znajduje się wizerunek oraz duży czerwony napis „ Popieramy program i głosujemy na kandydata na Burmistrza ”, pod spodem nazwa uczestniczącego w postępowaniu komitetu wyborczego.

Dowód: materiały wyborcze –k. 5, 7, 11,13, 14.

Sąd zważył, co następuje.

Wniosek w zasadniczej części zasługuje na uwzględnienie.

Wnioskodawczyni wystąpiła o rozstrzygnięcie sprawy w trybie wyborczym, powołując się na dyspozycję art. 111 § 1 kodeksu wyborczego.

Zgodnie z art. 111 § 1 k.wyb., jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26.01.1984 r. - Prawo prasowe, materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100.000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Tryb wyborczy przewidziany w przywołanym przepisie służy ochronie rzetelnej, uczciwej kampanii wyborczej, której założeniem winno być dotarcie komitetów wyborczych i poszczególnych kandydatów, ich programów i stanowisk, do wiadomości wyborców w celu umożliwienia im podjęcia przemyślanej, rozważnej decyzji o oddaniu głosu w wyborach do organów władzy. Zgłoszenie roszczeń przewidzianych w art. 111 § 1 k.wyb. ma służyć przeciwdziałaniu wprowadzenia wyborców w błąd poprzez zaprezentowanie nieprawdziwych informacji dotyczących kandydata lub komitetu wyborczego.

Informacje nieprawdziwe nie powinny się znaleźć w:

- materiałach wyborczych, w szczególności plakatach, ulotkach i hasłach,
- wypowiedziach lub innych formach prowadzonej agitacji wyborczej.

Zakres przedmiotowy art. 111 § 1 kwyb obejmuje materiały wyborcze oraz formy agitacji wyborczej, przy czym w tym drugim wypadku nie musi chodzić o materiały pochodzące od komitetu wyborczego – por. postanowienie SA w Rzeszowie z dnia 07.09.2013 r., I ACz 775/13.

Zgodnie z art. 109 § 1 i 2 k.wyb. materiałem wyborczym jest każdy pochodzący od komitetu wyborczego upubliczniony i utrwalony przekaz informacji mający związek z zarządzonymi wyborami; materiał wyborczy powinien zawierać wyraźne oznaczenie komitetu wyborczego, od którego pochodzi. Pojęcie materiału wyborczego określone jest w sposób niewyczerpujący. Do materiałów wyborczych należy zaliczyć tzw. billboardy oraz wszelkie plakaty, ulotki, hasła, napisy, informacje, komunikaty, apele. Materiały te muszą jednak pochodzić od komitetu wyborczego, wówczas jest spełniony warunek formalny, by traktować je jako materiał wyborczy. Materiał wyborczy jest też dowodem na koszty poniesione przez komitet. Natomiast zgodnie z art. 105 § 1 k.wyb. agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Agitacja wyborcza może pochodzić od komitetu wyborczego, członków tego komitetu, kandydatów startujących w wyborach, a także innych osób.

Załączone do wniosku zdjęcia i ulotki informacyjne na których znajduje się: tył pojazdu ze zdjęciem i podpis „Kandydat na burmistrza” (k. 5), baner reklamowy z napisem „Popieramy program i głosujemy na kandydata na burmistrza” (k. 7), bok pojazdu na którym znajduje się wizerunek i napisy: „Głosujcie na naszą listę wyborczą. Kandydat na burmistrza” (k. 11), ogłoszenie w gazecie, w którym zawarty jest apel do mieszkańców miasta i gminy a u dołu z lewej strony znajduje się wytłuszczony napis „Nasi kandydaci na radnych” nadto wypisani są poszczególni kandydaci a po prawej stronie u dołu znajduje się wizerunek i podpis „Kandydat na burmistrza” (k. 14) oraz ulotka zawierająca listę kandydatów okręgu nr Komitetu Wyborczego na której widnieją wizerunki kandydatów do Rady Gminy a w górnej części na zielonym tle widoczne jest zdjęcie oraz uwidocznione jego imię i nazwisko oraz napis: „Nasz kandydat na Burmistrza” – stanowią niewątpliwie materiały wyborcze, ponieważ na każdym z tych materiałów uwidoczniona jest nazwa komitetu wyborczego. Materiały te pochodzą od komitetu wyborczego, który jest uczestnikiem tego postępowania i wskazują kandydatów na radnych i na burmistrza. Dokonując tej oceny sąd miał na uwadze, że

materiały wyborcze oraz agitacja wyborcza obejmują tego rodzaju wypowiedzi, które są umieszczane z uwagi na trwającą kampanię wyborczą i pozostają w związku z aktem wyboru, czy też umieszczane są w celu wpływu na wynik głosowania (postanowienie SA w Krakowie z dnia 06.09.2012 r., I ACz 1253/12). Niewątpliwie celem opisanych materiałów wyborczych jest głosowanie na konkretnego kandydata lub kandydatów.

Wnioskodawczynie kierując niniejszy protest wyborczy powołała się na zasadę wyłączności komitetów wyborczych na prowadzenie kampanii na rzecz zgłaszanych przez nie kandydatów. Wskazała, że komitety wyborcze nie mogą współfinansować kampanii wyborczej, ponieważ komitet prowadzi i finansuje na zasadzie wyłączności kampanię na rzecz zgłoszonych przez siebie kandydatów. Stanowisko wnioskodawczynie nie pozbawione jest racji, niemniej na potrzeby niniejszego postępowania okoliczność kto finansuje poszczególne kampanie wyborcze nie ma znaczenia.

W ocenie sądu w trybie postępowania wyborczego przewidzianego w art. 111 § 1 kwyb nie można weryfikować zakresu finansowania komitetu wyborczego. Stosowanie tej szczególnej instytucji winno być ograniczone do sytuacji generujących niezbędną potrzebę reakcji na przebieg kampanii wyborczej i wypowiedzi jej uczestników. Sąd bierze zatem pod uwagę prawdziwość informacji w kontekście ich upublicznienia w trakcie kampanii wyborczej.

Mając to na uwadze sąd doszedł do przekonania, iż co do zasady w zasadniczej części usprawiedliwione jest udzielenie wnioskodawczynie ochrony przewidzianej w art. 111 § 1 kwyb.

Skoro art. 111 kwyb. dopuszcza kwestionowanie podawania niezgodnych z prawdą informacji zatem sąd powyższe materiały wyborcze ocenił właśnie pod tym względem.

Analizując przedstawione materiały wyborcze sąd zakwalifikował je do trzech kategorii.

Pierwszą kategorię stanowi materiał, w którym wskazane jest wprost, iż

jest kandydatem uczestnika na burmistrza. Materiał ten to ulotka (k. 13) na której uwidocznieni są kandydaci na radnych zgłoszeni przez Komitet Wyborczy

. U góry ulotki na zielonym tle uwidocznione jest zdjęcie
 , uwidocznione jest jego imię i nazwisko oraz duży napis „Nasz kandydat na Burmistrza”.

Drugą kategorię stanowią materiały wyborcze, w których nie jest wprost wskazane, że jest kandydatem Komitetu Wyborczego

ale jest uwidocznione zdjęcie [redacted], uwidocznione jego imię i nazwisko oraz podpis, że jest to kandydat na burmistrza. Materiałem wyborczym w tej kategorii jest reklama umieszczona na samochodzie typu van – k. 11, 5 oraz artykuł sponsorowany umieszczony w lokalnej gazecie [redacted] – k. 14.

Trzecią kategorię materiałów wyborczych stanowi baner reklamowy – k. 7, na którym umieszczony jest wizerunek [redacted] oraz duży czerwony napis „ Popieramy program i głosujemy na kandydata na Burmistrza [redacted]”, u dołu znajduje się nazwa uczestniczącego w postępowaniu komitetu wyborczego.

Oceniając materiał wyborczy zakwalifikowany do kategorii pierwszej zgodnie z art. 111 k.wyb. należy stwierdzić, iż zawiera nieprawdziwą informację, ponieważ [redacted] nie jest kandydatem Komitetu Wyborczego

∴ Sformułowanie „Nasz kandydat na Burmistrza” w odniesieniu do osoby [redacted] nie jest prawdziwe, bowiem uczestnik nie zgłosił komisji wyborczej swojego kandydata na burmistrza. Sam fakt, iż komitet wyborczy zdecydował się udzielić poparcia temu kandydatowi nie oznacza, że jest to kandydat Komitetu Wyborczego [redacted] bowiem [redacted] kandyduje z listy komitetu wyborczego

Oceniając drugą kategorię materiałów wyborczych należy stwierdzić, że wprawdzie nie ma w nich zawartej informacji dosłownie nieprawdziwej niemniej przekaz, który z nich wynika należy ocenić z uwzględnieniem kontekstu, w którym się znajduje. W szczególności należy przyjąć, że reklama umieszczona na pojeździe, który się porusza, ma krótki czas oddziaływania na odbiorcę. Dokonując oceny należy też przyjąć miarę przeciętnego odbiorcy. W ocenie sądu przeciętny odbiorca nie odróżni stwierdzenia, że jest „nasza lista wyborcza” (napis na samochodzie – materiał wyborczy k. 11 i 5) a osobno „kandydat na burmistrza” względnie „nasi kandydaci na radnych” a osobno „kandydat na burmistrza” (materiał wyborczy – artykuł k. 14). Należy więc rozważyć czy należy przyjąć interpretację wąską, to jest taką, która pozwala objąć protestem wyborczym jedynie rzeczywiście nieprawdziwe informacje w ścisłym rozumieniu, czy też bardziej funkcjonalną – w świetle celu na który przepis został wprowadzony. W ocenie sądu należy założyć, że intencją ustawodawcy była ochrona wyborców przed wprowadzaniem ich w błąd. Niezależnie od zasady wolności słowa i specyfiki kampanii wyborczej wyborca nie powinien być poddawany manipulacji prowadzącej do

powstania mylnego przekonania o tym co jest prawdziwe. Wobec takiej oceny zdaniem sądu przekaz zawarty w drugiej grupie materiałów wyborczych jest niedopuszczalny bowiem wprowadza wyborców w błąd. Zawarta na samochodzie informacja „Głosujcie na naszą listę wyborczą” w zestawieniu ze zdjęciem kandydata na burmistrza wywołuje u odbiorcy wrażenie, że jest to kandydat Komitetu Wyborczego

. Podobnie zestawienie w artykule sponsorowanym (k. 14) listy kandydatów na radnych z listy Komitetu Wyborczego . obok zdjęcia jako kandydata na burmistrza wywołuje przekonanie, iż jest to on kandydatem na burmistrza zgłoszonym przez uczestnika.

W toku przesłuchania uczestnik przyznał, iż nie zgłaszał własnego kandydata na burmistrza, komitet wyborczy jedynie popiera nieformalnie kandydata z listy komitetu wyborczego , ponieważ zgadza się z jego programem wyborczym. Posługiwanie w materiałach wyborczych określeniem, że : jest to „ Nasz kandydat na burmistrza” lub zestawienie listy własnych kandydatów w tym samym materiale ze zdjęciem jako kandydata na burmistrza niewątpliwie wprowadza w błąd wyborców sugerując wprost, że jest to kandydat z listy Komitetu Wyborczego .
gdy tymczasem tak nie jest.

Jedynie materiał wyborczy zakwalifikowany do trzeciej kategorii odzwierciedla prawdę i nie wprowadza w błąd odbiorcy. Jest to baner reklamowy na którym wyrażone jest jedynie poparcie dla kandydata na burmistrza. Wprawdzie taka forma agitacji może stanowić naruszenie art. 84 k.wyb. jednak jak było to zaznaczone na wstępie, wykracza to poza ramy protestu wyborczego.

Mając powyższe na uwadze, należało na podstawie art. 111 § 1 pkt 1 prawa wyborczego postanowić jak w sentencji.

Zgodność z oryginałem
Sędziar Sądowy
Sądu Okręgowego we Wrocławiu
Anita Zajęchowska

